

Проблеми со простатата

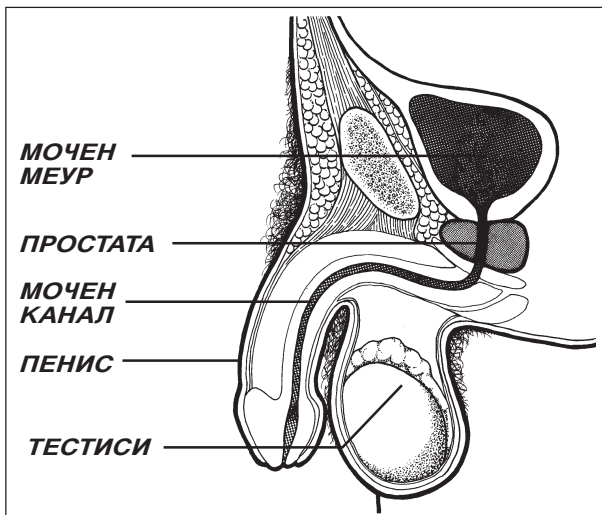
Овој информативен лист дава одговори на некои чести прашања околу проблемите со простатата. Многу луѓе мислат дека ако имаат познавања за нивната болест, тоа може да им помогне да се справат со неа и да си помогнат. Тоа не е замена за ваш разговор со доктори или медицински лица. Ве молиме употребете го овој информативен лист како водич за прашањата што сакате да ги поставите.

Што е простата?

Простатата е сексуална жлезда што ја имаат мажите. Кај возрасен маж, таа нормално е голема како орев. Простатата е сместена под мочниот меур, на основата на penisот и непосредно пред чмарот (rectum).

Простатата произведува некои од течностите во спермата.

Во средината, простатата има тесна дупка. Мочниот канал (urethra) што ја празни мочката од мочниот меур, минува низ таа дупка на патот кон врвот на penisот.

По што може да се посомневам дека имам проблем со простатата?

Како што станувате постар (над педесет години), обично се јавуваат некои проблеми со простатата.

Вие може да имате проблеми со мочањето. Кај вас може да се појават некои или сите од следниве промени:

- Тешко почнувате, особено ако брзате.
- Тешко го запираете мочањето.
- Мочањето трае подолго, затоа што млазот на мочката е слаб или запира, па пак почнува.
- Капење на мочката откако сте завршиле.
- Почест нагон за мочање во текот на денот, дури и ако не останало многу мочка за истечување.
- Станување ноќе заради одење во нужник, иако порано не сте се разбудувале ноќе. Тоа може да ве направи изморен и нервозен.
- Потреба итно да се оди на мочање во секое време.
- Чувство дека не сте завршиле или дека треба да одите пак, иако ништо не истечува.
- Болка или печење при мочањето.
- Понекогаш крв во мочката. Во тој случај задолжително отидете на лекарски преглед.

Ако имате кој и да е од овие проблеми, кажете му за нив на вашиот доктор. Не ги прифаќајте како дел од стареењето - правилното лекување може да ви помогне.

Што ги предизвикува проблемите?

Во 90% случаи на проблеми со простатата, причината е тоа што простатата се зголемила и затоа го притиска мочниот канал. Тој проблем се наречува доброќудно зголемување на бројот на ќелиите на простатата (benign prostatic hyperplasia) или BPH, и е предизвикан од хормонални промени во простатата.

Ова се случува кај половина мажи на возраст над педесет години и не е рак (cancer).

Понекогаш зголемувањето на простатата може да биде предизвикано од инфекција наречена

простатитис, која има слични симптоми како ВРН, но има тенденција да се јавува кај помлади мажи.

Запомнете - мнозинството проблеми на простатата не се рак и поголемиот дел од нив може да се лекуваат.

Што ќе направи докторот?

Прво, докторот треба да утврди што го предизвикува проблемот. За тоа се потребни некои тестови, меѓу кои:

Преглед на чмарот со прст

Докторот го вовлекува прстот во ракавица во вашиот чмар, за да ги напипа големината, обликот и структурата на вашата простата.

Тест на специфичен антиген на простатата [Prostate specific antigen test (PSA)]

Тоа е испитување (тест) на крвта со кој се бара PSA што се создава во простатата. Ако постои високо ниво на тој антиген во вашата крв, можеби имате рак на простатата, но докторите треба да направат дополнителни испитувања за да бидат сигурни.

Биопсија

Ако вашиот тест на PSA или прегледот на чмарот со прст дадат ненормални резултати, вашиот доктор може да ве прати кај специјалист (уролог). Урологот може да препорачи биопсија, што подразбира ставање ултразвучна сонда во чмарот, за да се откријат ненормалните делови на простатата. Се земаат мостри (обично шест или повеќе) од простатата и се праќаат кај патолог на натамошно испитување.

Оваа постапка не секогаш се изведува под опивка. Вашиот доктор ќе ве информира за тоа.

Биопсијата е единствениот сигурен начин за утврдување дали имате рак на простатата. Со биопсијата исто така се утврдува дали е потребно лекување, колку брзо ракот ќе расте и колку се проширил.

Кои се начините на лекување на проблемите со простатата и на ракот на простатата?

Тоа зависи од проблемот и колку е тој сериозен. Вашиот доктор ќе го одбере најдобриот начин за справување со вашата конкретна ситуација. Ако имате зголемена простата, тоа не значи дека е поверојатно оти ќе добиете рак на простатата.

ВРН

Ова може да се лекува со лекови или со операција. Лековите може да го променат нивото на хормоните, или да ја смират или намалат простатата за таа да не го притиска мочниот канал. Може да треба да земате лекови неколку месеци пред да дојде до подобрување на вашите симптоми. Лековите ќе треба да ги земате додека симптомите не бидат ставени под контрола, и да продолжите да одите на прегледи кај вашиот доктор.

Операција може да се примени за да се отстрани дел од простатата за таа да престане да го притиска мочниот канал. Исто така може да се примени терапија со ласер или со микробранови.

Простатитис

Обично се лекува со антибиотици. Може да треба неколку месеци да земате антибиотици. Кај некои мажи може да биде потребна операција, за да се спречи отечената простата да го притиска мочниот канал.

Рак на простата

Понекогаш нема потреба од лекување на ракот на простатата. “Контролирано чекање” - при што докторите вршат редовни испитувања за да проверат дали има некои промени - е често избран пристап. Лекување може да биде препорачано во некоја подоцнешна фаза, ако ракот почне да се проширува.

Лекувањето зависи од тоа колку ракот се проширил и каква е вашата здравствена состојба. Ако ракот не се проширил, може да имате операција со која се отстранува простатата. Кај некои мажи може да се примени радиотерапија (зрачење) или брахитерапија (внатрешна радиотерапија). Ако ракот се проширил, врз вас може да биде применета хормонална терапија, за ракот да се запре или да се забави неговото проширување.

Вие може да побарате мислење од друг доктор пред да решите кој вид лекување е најдобар во вашиот случај.

Дали има компликации од лекувањето?

Операцијата или зрачењето на ракот на простатата, може да предизвикаат три главни компликации.

- Кај некои мажи исчезнува ерекцијата (стануваат “импотентни”). Тоа е затоа што нервите кои даваат сигнал за ерекција, минуваат низ простатата. Во некои случаи е невозможно да се

одбегне оштетувањето на тие нерви, поради положбата на ракот.

- По операцијата, некои мажи може да ја загубат способноста да го контролираат мочањето, поради оштетувањето на мускулите околу простатата.
- Лекувањето со зрачење понекогаш влијае врз одењето по голема нужда. Тоа може да значи пролив во текот на лекувањето или оштетување на цревата за кое е потребно лекување. На располагање е помош за компликации при лекувањето.

Пред да донесете решение за лекувањето, разговарајте со вашиот доктор или јавете се на Службата за информации и помош при рак на телефон (03) 9209 0169 и зборувајте на македонски јазик.

Дали треба да одам на редовен преглед или снимање - дури и ако немам симптоми?

Донесување одлука заснована врз информираност во поглед на испитување на рак на простатата, е умна и практична постапка ако мислите да направите тест.

Со години трае една жива и понекогаш сложена дебата околу прашањето на тестирање за рак на простатата. Некои веруваат дека сите мажи на одредена возраст треба редовно да одат на тест. Други веруваат дека тоа треба да биде прашање на личен избор заснован врз информирана согласност на секој поединец.

Наше мислење е дека мажите треба да ги добијат сите потребни информации во поглед на тестирањето. Разгледајте ги прашањата. Разговарајте на македонски јазик со онколошка медицинска сестра од Службата за информации и помош при рак на телефон (03) 9209 0169. Прочитајте ги нашите информативни брошури за прашања за ракот на простатата и неговото лекување. Посетете ја интернет страницата за ракот на простата на www.prostatehealth.org.au. Разговарајте со луѓето кои го минале патот на ракот на простатата. Разговарајте со вашиот доктор.

На располагање се голем број средства, а ние со задоволство ќе ви помогнеме да дојдете до потребните информации.

Во моментов ние не се залагаме за рутинско тестирање за рак на простатата, затоа што за сега

нема веродостојни докази дека тоа спречува мажите да умираат од рак на простатата. Не можеме да бидеме сигурни ни дека рутинското тестирање не е ефикасно, така што ние ниту препорачуваме да нема тестирање. Во тек се многу истражувања кои со време може да дадат одговор на ова прашање.

Тоа е одлука што сами треба да ја донесете. Ние само препорачуваме да побарате најдобри можни информации.

Ако сакате да добиете информации на македонски јазик, јавете се на Службата за информации и помош при рак, на телефон (03) 9209 0169.

Посетете ја интернет страницата на Lions Australian Prostate Cancer на www.prostatehealth.org.au